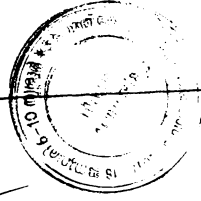

संस्कृतम् केशारचना

विषयः - विश्वासः

विश्वासस्य महत्त्वं

शमफुल्लं नाम कश्चन ग्रामः । फुरा

नत्र शमः, सोमः इति नाम्ना सुहृदः आसीत् ।

ते पठनविषये, परिश्रमे च अतीव समर्थाः

आसन् । तेषां सुहृदि ज्ञेयं आसीत् । न. सदा

शाकं आसीत् । सोमं विना शमं, शमं विना

सोमं च न कदापि वयं दृष्टुं शक्यते । न

अह्यश्रमः सहोदशणि इव परस्परम् महत्

आधिकं स्नेहितवन्तः । जालो नव ते सुहृदाः

आसीत् । तेषां सुहृदम् सुहृदस्य महत्त्वं

सर्वसम्मतं, सर्वे प्रकीर्तितं च ।

उच्यविद्यालयपठनानन्तरम् ते

कृषिकर्म निमग्नाः आसन् । द्वयोः कठिनाद्यतानस्य

फलात् ते किञ्चित् समयेणैव सम्पन्नाः

अभवत् । तथा ते कृषिकर्म त्यक्त्वा व्याज्यस्य

कश्चन आपणं आरब्धवन्तः । व्याज्यव्यापारे

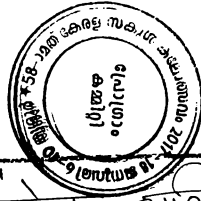
आपि ते विजयं प्राप्तवन्तः । अनन्तरं ते प्राप्तम्

प्राप्तम्, सर्वं सुहृदं सुहृदस्य शमस्य सुहृदः

कश्चन केषु प्रकोष्ठे निहितवन्तः ॥
सन्तोषेण वसितवन्तः च ।

शमः आडम्बरविषये तत्परः नासीत्
किन्तु सोमः आडम्बरं अतीतं तत्परः च । तथा
सोमस्य मनासि दिनं प्रति जिज्ञासा जनिम्
अलभत । तस्य ~~सुख~~ प्रदत्ता सर्वे ~~व्यक्त~~ व्यनश्य
पुस्तः आसीत् । क्रमेण तस्य मनासि अविश्वासस्य
अव्यक्तारः जन्मम् प्रापुः । सः सर्वदा शमम्
प्रति आशङ्ककालः अभवत् ।

दिनांतरे एकः सुन्दर प्रभातः । सूर्यः
तस्य सर्वप्रभाम् स्वीकृत्य ज्वलति । सोमः
शमस्य गृहं प्रति गच्छति । अङ्कणं प्राप्तः च ।
तत्र शमः नासीत् । सोमः परिभ्रान्तः आसीत् ।
सः उच्चैश्कोशत् । "शम ! शम ! ~~अथ~~ आगच्छ-
तु । त्वं कुत्र अस्ति ?" इति । किन्तु शमस्य
प्रतिवचनं न लब्धम् । शमः स्वस्य व्यनं
सर्वं अपहृत्य देशान्तरम् गतवान् इति सः
अचिन्तयत् । सः दुःखितः आसीत् । अतीव क्रुधः
च । इति नदीतीरे कश्चन शब्दं सः श्रुतवान्
शमम् अपश्यत् । सः विषयं चिन्तितवान् "मम

धनं सर्वं शमस्य समीपमेव आस्ति । सः
 मां वञ्चितः । किञ्चित् समयानन्तरं
 तञ्चकः शमं माशयितुं सः निश्चितवान् ।
 तदर्थं सह निशब्दः भूत्वा शमस्य समीपं प्राप्तः ।
 किन्तु शमः तम् अपश्यत् । सोमम् प्रति अवदत्
 " सोम ! अहं स्नानं कृत्वा तव दर्शनार्थं
 आगच्छामि । सोमः शकोद्यं अपृच्छत् " को
 विशेषः ? किं अभवत् ? इति । शमः प्रत्यवदत् ।
 ह्यः शत्रो ऋकः चौरः मम गृहं आगतवान् ।
 सः अस्माकं धनं सर्वं मृषित्वा गन्तुं अद्युक्तः ।
 अहं त्वं प्राप्तः । शत्रो ऋकं तं देशाधिकारी-
 णां समीपं गतः च । अनन्तरं अहं अस्माकं
 धनं सर्वं तस्य गृहस्य प्रधानप्रकोष्ठे
 निक्षिप्तवान् । मम आगमनसमये त्वं निद्रायां
 आसीत् । तत् विषयं वदिदुमेव अहं ।
 सोमः अतीव दुःखितः आसीत् । मां कमत् शम
 इत्युक्त्वा शिब्रः सः, शमस्य वद अपवत् ।
 " किं कार्यं ? " शमः विस्मितः अभवत् । सोमः
 सर्वं अवदत् । शक्यते च । क्षम्यतां... अहं त्वं
 ... निश्चितवान् । मिथ्यावाश्याया त्वं माशयितुं

निश्चितवान् । सर्वं कृत्वा समस्य नेत्रात्
आपि अत्राणी अत्रावयत् । रामः अवदत्
" शोकं मास्तु मम प्रिय ! त्वत् सर्वं सधाशुं
त्वं । अहं न खिन्नः । ~~स्वमात्मि~~ । त्वं मम
सहोदरः न ? तत् सर्वं विस्मरतु इति । "

अनन्तरं निर्भरम् नेत्रं मार्जयित्वा सः
अवदत् " जीवने विश्वासमेत परमप्रधानं ।
परस्परविश्वासम् विना इदं समूहे त्वं किमपि
कर्तुं न शक्यते । तत् त्वं सका स्मरणीयं । "
इति । सोमः अवदत् " विश्वासस्य प्राधान्यं
अहं सम्यक् ~~अवगतम्~~ ^{ज्ञातवान्} स्म । त्वं मम मनसि
प्रकाशं आनीतवान् । धन्यवादः । " अनन्तरम्
मां ^{मां} आलोक्य कृत्वा ते गृहं प्रति गतवन्तः ।

आशयः - परस्परविश्वासमेव मानवजीवने
परमप्रधानं ।